O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI INV.№

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

2008 йил 29 октябрь ЧОРШАНБА

№ 86 (12.097)

1928 йил 11 декабрда асос солинган • Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси • Эркин нархда сотилади

www.th.uz

КООПЕРАЦИЯ – ҲАМКОРЛИКНИНГ ҚУЛАЙ УСУЛИ

"Ўзэкспомарказ"да Республика саноат ярмаркаси ва кооперацион биржаси давом этмоқда

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов ташаббуси билан мамлакатимизда иккинчи бор ташкил этилган Ўзбекистон саноатчилари форумида юртимизда фаолият юритаётган уч юздан зиёд компания ва корхона ўз маҳсулотлари ва хизматлари билан иштирок этмоқда. Тадбирнинг иккинчи куни "Ўзэлтехсаноат" ва "Ўзмонтажмахсусқурилиш" уюшмалари, "Ўзқурилишматериаллари" ва "Ўзавтосаноат" акциядорлик компаниялари, "Ўзбекистон темир йўллари" ва "Ўзавтойўл" давлат акциядорлик компаниялари, "Тошкент трактор заводи", "Тошкент рангли металл парчалари ва чиқиндиларини қайта ишлаш заводи", "Технолог" очиқ акциядорлик жамиятлари тизимидаги корхоналар маҳсулотларининг тақдимоти бўлди.

Президентимизнинг 2007 йил 12 ноябрда эълон қилинган "Ички тармоқ ва тармоқлараро саноат кооперациясини янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони мамлакатимиз саноат корхоналари ўртасидаги ўзаро алоқаларни ривожлантиришда муҳим омил бўлмоқда.

Мамлакатимизда миллий транспорт магистралларини такомиллаштириш ва темир йўл соҳасини ривожлантириш борасида амалга оширилаётган изчил ислоҳотлар юксак самаралар бермоқда. Хусусан, "Ўзбекистон темир йўллари" поездларида йўловчи ва юк ташиш ҳажми йил сайин ошиб бормоқда. Компания темир йўл участкаларини электрлаштириш, янги темир йўл линиялари барпо этиш, юк вагонлари парки ва локомотивларга техник хизмат кўрсатиш билан боғлиқ ишларни жадал давом эттирмоқда. Бу борада кўплаб хорижий шериклар билан самарали ҳамкорлик йўлга қўйилган.

"Қуюв-механика заводи" – "Ўзбекистон темир йўллари" давлат акциядорлик компанияси тизимидаги етакчи корхоналардан. Корхона юк вагонлари ишлаб чиқариш ва уларни таъмирлаш ҳамда эҳтиёт қисмлари тайёрлашга ихтисослашган.

– Олдинги ярмарка ва кооперацион биржадан буён корхонамиз ўн беш хилдаги янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга муваффақ бўлди, – дейди завод бош директори Фарҳод Қобулов. – Жумладан, ушбу ярмаркада юк вагонлари, экскаватор ва насослар учун зарур эҳтиёт қисмлари, шайбалар, сув таъминоти қувурларининг қурилма ва ускуналарини намойиш этяпмиз. Халқаро талабларга мос ва юқори сифатли маҳсулотларимизга катта қизиқиш билдирилмоқда. Аввallари бундай маҳсулотлар хориждан келтириларди. Эндиликда улар ўзимизда ишлаб чиқарилаётгани юртимиз ишбилармонларига ҳар томонлама қулайлик яратмоқда. Ўтган саноат ярмаркаси ва кооперацион биржа доирасида умумий қиймати саккиз миллиард сўмлик бир неча шартнома имзолаган эдик. Бу кўрсаткични янада оширишни режалаштиряпмиз. Тармоқ корхоналари ва бошқа соҳаларда фаолият юритувчи субъектлар вакиллари билан музокаралар ўтказиб, ўзаро манфаатли шартномалар тузмоқдамиз.

Мамлакатимиз автомобилсозлик соҳасида маҳаллийлаштириш жадал давом этаётир. "Ўзавтосаноат" тизимида очилган корхоналарда аккумулятор, ойна, ўтирғич, бампер, глушитель, ёнилғи баки, ички қоплама буюмлари, автоэмаль, жгут каби кўплаб бутловчи қисмлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилгани юртимиз автомобилсозлик саноати изчил ривожланаётганидан далолатдир.

– Кооперацион биржада ўтган йилги иштирокимиз ғоят самарали бўлган эди, – дейди "GM Ўзбекистон" қўшма корхонаси маҳаллийлаштириш департаменти бошлиғининг ўринбосари Қандиёр Асадов. – Авваллари кўпгина хомашёни четдан келтирар эдик. Форумдаги иштирокимиз самараси ўлароқ бу борадаги қатор муаммолар барҳам топиб, мамлакатимиздаги корхоналар билан ҳамкорлигимиз мустаҳкамланмоқда. Масалан, "Артсаноатпласт" ва "Спектр" корхоналари бизга пластмасса деталлар, штамплаш қисмлари ва узеллар етказиб бермоқда. Маҳаллийлаштириш дастури валютани ва вақтни тежаш имконини бераётир. Бу галги форумда "Нексия 2", "Ласетти" сингари автомобиллар учун зарур янги бутловчи қисмларни намойиш этмоқдамиз. Ўтган йили умумий қиймати икки юз миллиард сўмдан зиёд ўттизга яқин шартнома имзолаган эдик. Бу кўрсаткични уч юз миллиардга етказишни режалаштиряпмиз. Корхонамиз томонидан ушбу ярмарка ва кооперацион биржа бошланганидан буён ўтган икки кун мобайнида ўнга яқин шартнома имзолангани шундан далолат бермоқда. Мазкур форумда ҳар бир иштирокчига ўзини қизиқтирган тармоқ ҳақида тўла маълумот олиш, ҳамкорлик юзасидан музокаралар ўтказиш, битим ва шартномалар тузиш учун барча қулайликлар яратилгани унинг самарали ўтишига хизмат қилмоқда.

Ирода УМАРОВА,
ЎзА мухбири.

Мардлар қўриқлайди Ватанни!

Фарзанд камолини кўришдек бахт насиб этган онанинг ҳолатини ҳеч кузатганмисиз? Албатта кўргансиз! Гўдагини илк бор бағрига босган она бўйи етган ўғил кўксига бош қўйгунича, қанча-қанча сувлар оқиб кетмайди дейсиз. Атоқли шоира Зулфиянинг шундай сатрлари бор:
...Мана, юртга ўғил ўстирган
Бир давлатманд бой бўлиб қолдим...

МЕН ҲАМ АСКАР БЎЛАМАН

Таъбир жоиз бўлса, элимизнинг ана шундай пири бадавлат инсонлари бугун юрт қорига яраб қолган ўғилларини энг шарафли бурчларини адо этиш учун кузатмоқдалар.

Вилоят мудофаа ишлари бошқармасида ёшларни ҳарбий хизматга навбатдаги кузатув маросими бўлиб ўтди. Ота-оналар, Ватан ҳимоясига отланган йигитларнинг юз-кўзида қувонч, ҳаяжон. Айниқса, тантанали маросим қоидасига кўра бир хил кийимда, бир сафга тизилган қадди тик, навқирон йигитларнинг қисқа тайёргарлик даврида анча улғайиб қолганларини ҳис қилган онаизорлар нигоҳидаги фахр, кўзларидаги севинч ёшлари кишида ўзгача ҳаяжон, масрурлик туйғуларини уйғотади.

– Болалигимдан ҳарбий кийим кийган аскарларга ҳавас қилардим, – дейди бекободлик Азизбек Абдужабборов. – Кейин, ҳарбий хизматни ўтаб келган йигитларнинг қиёфаси ҳам, ҳурмат-эътибори ҳам бошқача бўлар экан. Ҳаётда ҳам ўз ўрнини топиши осон кечади. Ҳозирги кунда коллежни тамомлаб, ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлдим. Келажакда яна ўқиш ниятим бор...

– Мен жиянимни кузатиш учун келганман, – дейди Бекобод тумани, Навоий номидаги фермерлар уюшмаси аъзоси Равшан Маматкаримов. – Ўз туғилган юртинг, она-Ватанинг учун хизмат қилишнинг нечоғли фахрли, эканлигини бугун дилдан ҳис қилдим. Бизнинг давримизда ҳарбий хизмат ўзга юртларда ўталар, қайтиб келгунимизча, ота-оналаримиз хавотирда, ташвишланиб, икки-уч йил кутишларига тўғри келар эди.

– Ўғлим Бобурхонни ҳарбий хизматга кузатар эканман, – дейди Оҳангарон шаҳридан келган Дилором Камолова. – Қувонч ва ҳаяжонимнинг чеки йўқ. Ватан ҳимояси ишониб топширилаётган ўғлимнинг тақдиридан кўнглим хотиржам, чунки, ўз уйи, ўз Ватанида хизмат қилади. Қолаверса, Ватан, эл-юрт, ота-она қадрини англаб, идрок эта оладиган маънан етук, баркамол ўғилнинг онаси бўлиш мен учун улуғ бир бахтдир.

– Мен бугуннинг ўзида бир-икки ёшга улғайиб қолгандекман, – дейди ангренлик Беҳзод Жамолиев. – Шу кунгача ота-она бағрида ғам-ташвиш нима эканлигини билмай улғайдик. Энди эса, Ватан ҳимояси ишониб топширилаётган мустақил инсон сифатида ҳурмат-эътиборга сазовор бўлиш имкониятига эгамиз. Келажакда Ватан шаъни, куч-қудратини таъминловчи мард, жасур ўғлонлар сафидан ўрин олиб, мустақил Ўзбекистоним, қолаверса, ота-онам ишончини оқласам дейман.

Ҳақиқатан ҳам, акаларини, амакию тоғаларини жўнатишга келган жажжи болакайларгача бугунги аскарларга ҳавас билан боқади.

– Мен ҳам аскар бўламан, – дейди беш ёшлик Нодирбек ғурур билан.

Бири-биридан ўктам, норғул йигитларга ҳавас билан боқаётган Нодирбекнинг митти юрагида ниш ураётган ватанпарварлик туйғуси келажакда ўз мевасини бериши аниқ.

Сайёра РИХСИЕВА,
"Тошкент ҳақиқати" мухбири.

СУРАТДА: йигитлар хизматга отланишди.

Еркебой БОТИРОВ олган сурат.

ИНСОН ҲУҚУҚ ВА МАНФААТЛАРИ – ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

Ўзбекистон Республикаси Олий судида Президентимиз Ислом Каримовнинг шу йил 1 майда имзоланган "Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 60 йиллигига бағишланган тадбирлар дастури тўғрисида"ги фармони ижросини таъминлашга бағишланган конференция бўлиб ўтди.

Олий суд ҳузуридаги Суд қонунчилигини демократлаштириш ва либераллаштириш ҳамда суд тизими мустақиллигини таъминлаш бўйича тадқиқот маркази ҳамда Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман), Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, Адлия ва Ички ишлар вазирликлари масъул ходимлари, Тошкент давлат юридик институти олимлари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Олий суд раиси Б. Мустафоев, Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий маркази директори А. Саидов ва бошқалар давлатимиз раҳбари Ислом Каримов раҳнамолигида инсон ҳуқуқлари ва манфаатларини таъминлаш жамиятни ривожлантириш ва давлат қурилишининг, ички ва ташқи сиёсатнинг энг устувор йўналиши этиб белгилангани ва амалда самарали таъминланаётганини алоҳида таъкидладилар. Ўзбекистон қўшилган илк халқаро-ҳуқуқий ҳужжат Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси бўлди.

Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 60 йиллигига бағишланган тадбирлар дастурининг ишлаб чиқилиши юртимизда инсон ҳуқуқларини таъминлаш ва ҳимоя қилиш масалалари билан шуғулланувчи муассасаларнинг фаолиятини янада кучайтирди.

Конференцияда миллий қонунчилигимизнинг Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясига ҳамоҳанг жиҳатлари ва инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлашга қаратилган ишлар кўламини янада кенгайтиришга оид маърузалар тингланди ва муҳокама қилинди.

Норгул АБДУРАИМОВА,
ЎзА мухбири.

Фаоллар йиғилиши

ИЖРО ИНТИЗОМИ – БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ АСОСИ

Кеча вилоят фаолларининг 2008 йилнинг тўққиз ойида ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва Президентимизнинг шу йил 8 февралда Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузасида белгилаб берилган иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг устувор йўналишлари бўйича келгусидаги вазифаларга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишни вилоят ҳокими вазифасини бажарувчи З. Ниёзов бошқарди.

Ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг 9 ойлик якунлари ва иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг устувор вазифаларини сўзсиз бажаришни таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди.

Йиғилишда қайд этилдики, Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан белгилаб берилган мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастури вазифаларини изчил амалга ошириш вилоят иқтисодиётини барқарор ва мувозанатли равнақ топтириш имкониятини бермоқда. Ўтган тўққиз ой ичида ялпи ҳудудий маҳсулотнинг ўсиши 105,2 фоизни ташкил этди. Маҳсулот ҳажми саноатда 100,5, қишлоқ хўжалигида 109 фоиз, шунингдек, истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришда 113,5, хизмат кўрсатишда 130 фоиз ўсишига эришилди. Экспортнинг барқарор ўсиши ташқи савдо айланмаси юқори суратлар билан кўтарилиб боришида асосий омил бўлаётир. Вилоят иқтисодиётини таркибий қайта ўзгартириш, етакчи тармоқларни модернизация қилиш ва технологик жиҳатдан янгилаш жадал давом эттирилмоқда. Бу мақсадлар учун жалб этилган сармояларнинг умумий ҳажми 29,8 фоизга кўпайди. Жумладан, хорижий сармоялар ўтган йилга нисбатан икки баробар ошди.

Йиғилишда кичик бизнес, хизматлар ва сервис соҳаси, касаначиликни ривожлантириш, янги иш ўринлари очиш аҳоли турмуш фаровонлигини оширишнинг муҳим омили бўлиб қолаётганлиги алоҳида таъкидланди. Шу муддатда аҳолининг реал пул даромадлари 41,1 фоизга ўсди.

Вилоятда ижтимоий соҳалар ва уй-жой-коммунал хизмат инфратузилмасида кўламли қурилиш-таъмирлаш ишлари юқори суратлар билан давом эттирилмоқда. Янги мактаблар, лицей ва коллежлар, даволаш муассасалари қурилиши қизғин тус олдирилаяпти. Суғориладиган экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, тупроқ унумдорлигини оширишнинг мажмуавий дастури жадал амалга оширилаётир. Тўққиз ойда ирригация қурилишига 445 миллион сўм маблағ сарфланди.

Фаоллар йиғилиши эришилган натижаларни танқидий таҳлил қилиб чиқди. Бир қанча корхоналар ишлаб чиқаришнинг башорат кўрсаткичларини таъминлай олмаганлиги кўрсатиб ўтилди. Айниқса, маҳаллийлаштириш дастури лойиҳаларини амалга ошириш суст бораётганлигига эътибор қаратилди. Тижорат банкларининг ўз капитали даражаси етарли эмаслиги лойиҳаларни тўла кредитлаш имконини бермаётир.

Йиғилишда корхоналар, уй-жой хўжалиги, бошқа соҳаларни қиш даврида барқарор ишлашга тайёрлашни жадаллаштириш, мақсадли дастурлар ва экспорт башоратлари бажарилишини таъминлаш, баъзи соҳалардаги қолоқликни тугатиш учун қўшимча чоралар кўриш лозимлиги алоҳида уқдирилди. Айни пайтда ишни шундай ташкил этишга эришмоқ керакки, токи 2009 йили ҳам иқтисодиётни барқарор ривожлантиришни таъминлаш учун пухта ва асосли замин яратилсин.

Йиғилиш тегишли қарор қабул қилди.

Фаоллар йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. Орипов иштирок этди.

Вилоят ҳаёти

БИЗНЕС РЕЖАЛАР МАЪҚУЛЛАНДИ

"Ёш тадбиркор – юртга мададкор" лойиҳасини амалга оширишга "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати кенгаши катта ҳисса қўшмоқда.

Ҳаракатнинг Юқоричирчиқ туман кенгаши ҳам бу жараёнда фаоллик кўрсатмоқда.

Ўз олдига аниқ мақсадларни қўйиб, ишбилармонлар сафига қўшилмоқчи бўлган бир неча ёш тадбиркорнинг бизнес режаси кенгаш томонидан ўрганилиб, вилоят босқичига тақдим этилди.

Акром АЛИМОВ.

ХИЗМАТ МУДДАТИ УЗАЯДИ

Кимё саноати корхоналарини модернизациялаш, янги техника ва илғор технологиялар билан қайта жиҳозлаш дастури доирасида Чирчиқдаги "Электрокимёсаноат" комбинатида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Қуюқ ва суюқ углекислота, аммиак ва метанол учун катализаторлар тайёрлашга мослаштирилган дастгоҳлардан бир нечтаси қайта таъмирланмоқда.

"Аммиак-76" русумли агрегатни реконструкция қилишга киришилди. Бунинг учун 24,8 миллион доллар маблағ ажратилди. У қайта жиҳозлангач, хизмат кўрсатиш муддати яна бир неча йилга узаяди.

Акбар АЛИЕВ.

МАШҒУЛОТ ФОЙДАЛИ КЕЧДИ

Бўстонлиқ туманидаги "Кимёгар оромгоҳи" дам олиш уйида икки кунлик ўқув машғулотлари бўлиб ўтди.

ОИТС касаллиги тарқалишининг олдини олиш ҳақида оммавий ахборот воситалари орқали тарғибот-ташвиқотни кучайтиришга қаратилган мавзудаги семинар "Эскулап" нодавлат нотижорат ташкилоти томонидан уюштирилди. Унда бир қатор шифокорлар, олимлар, шунингдек, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этишди.

Асосий эътибор касалликнинг олдини олиш масалалари, у тўғрисида холис ахборот беришга қаратилди.

Саид ҲАСАНОВ.

УЙЛАР МУБОРАК!

Айни кунларда олмалиқлик 20 нафар ёш келин-куёвни шундай сўзлар билан табриклашмоқда.

Улар шаҳардаги "Аммофос" очиқ акциядорлик жамиятида меҳнат қилишади. Ёшлар йили муносабати билан корхона раҳбарияти улар учун ажратган 50 миллион сўм маблағ ҳисобига, бўш турган ётоқхона биноси реконструкция қилинди ва кўп хонадонли уйга айлантирилди. Таъмир-қурилиш цехи ишчилари бунда жонбозлик кўрсатишди. Куни кеча уйларга ёш келин-куёвлар кўчиб киришди.

Феруза ТЎРАЕВА.

2009 йил учун обуна давом этмоқда
«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» газетасининг индекси – 205.

Ижтимоий муҳофаза

ИШ ХАВФСИЗ, ИШЧИ ХОТИРЖАМ

бўлса, меҳнат жараёнида юз берадиган кўнгилсиз ҳодисаларнинг олди олинади, иш унумдорлиги ошади

Юртимизда инсон манфаатлари олий қадрият даражасига кўтарилганини ҳар қадамда, ҳар соҳада кўриш мумкин. Эндиликда бу соҳадаги ишлар янада такомиллаштирилаяпти. Ўз навбатида меҳнат қонунчилиги ҳужжатларининг ижроси изчил назорат қилинаяпти. Бу ишда бошқа мутасадди идоралар қатори вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармасининг жойлардаги давлат меҳнат-техника инспекторлари ҳам фаол иштирок этишяпти. Иш берувчилар билан ходимлар ўртасидаги меҳнат муносабатларига, ишга қабул қилиш ва бўшатиш, иш ва дам олиш вақти меъёрларига риоя қилинишига, иш ҳақларининг ўз вақтида тўланишига дахлдор масалалардан ташқари, жамоаларда соғлом ва хавфсиз меҳнат шароитларини яратиш ишлари қай даражада йўлга қўйилганини ҳам атрофлича ўрганишаяпти. Аниқланган хато-камчиликлар сабабларини таҳлил қилиб, уларни бартараф этиш юзасидан кўрсатмалар беришаяпти. Чунончи, Назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи республика кенгаши тасдиқлаган режа асосида вилоятдаги олтмишдан зиёд корхона-ташкилотда, бош бошқарма режасига биноан юзга яқин бюджет ташкилотида мониторинглар ўтказилди.

– Ана шу жараёнда қатор жамоаларда меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси рисоладагидек ташкил этилгани аниқланди, – дейди Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармасининг бош давлат меҳнат-техника инспектори Азиз Акромов. – Чунончи, цехларда ушбу йўналишдаги ишларни назорат қилиб борувчи вакиллар сайлаб қўйилгани, ходимлар махсус кийим-бош ва шахсий ҳимоя воситалари билан таъминлангани, ноқулай шароитларда ишлаётганларга профилактик озиқ-овқатлар ва бепул сут тарқатилаётгани, ишчи-хизматчиларнинг малакаси мунтазам оширилаётгани маълум бўлди. Айни чоғда, баъзи корхоналарда бу борадаги ишлар сусайтириб юборилгани туфайли жами 74892 та қонунбузарлик содир этилган. Масалан, "Бекободцемент" очиқ акциядорлик жамияти ходими К. Парпихўжаев ҳали вояга етмаган. Шунга қарамай, у январь ойида сурункасига 18 кун 8 соатдан, 5 кун 12 соатдан ишлаган. Ҳатто, ҳордиқ ва байрам кунлари ҳам дам олмаган. Корхона раҳбарияти бу билан Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг бирйўла еттита моддаси талабларини бузган. Қибрай туманидаги "Тошвилмахсусқурилиш" ёпиқ акциядорлик жамияти бош муҳандиси ва иш юритувчисининг ўз вазифаларига лоқайдликлари эса бундан-да ошиб тушган. Оқибатда жамоанинг 20 аъзоси махсус коржома ва ҳимоя каскалари билан таъминланмаган, хавфсизлик техникаси тартиб-қоидаларини яхши тушунмаган ҳолда қурилиш-монтаж майдончасида ишлаган. Лекин ҳеч ким бу ўринда "Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Қонуннинг 13- ва 19-моддалари талаблари бузилганига, ўзи ва ўзгалар учун ноқулай ҳолат юзага келганига парво қилмаган. Таъбир жоиз бўлса, кўза кунда эмас, кунида синишини унутган. Арзимасдек туюлган камчилик кутилмаганда катта фожиага доялик қилиши мумкин. Мана, бир мисол: Янгийўл шаҳридаги "Sani paper packaging" қўшма корхонаси масъуллари қути тайёрлаш цехидаги картон қоғозларга расм босиш ускунасининг тепа қисмига ҳимоя воситаси ўрнатишни унутадилар. Уларнинг масъулиятсизлиги жабрини эса ҳали турмушга чиқмаган ёш ишчи С. Раҳмонова тортади, у иш жараёнида икки бармоғидан айрилади.

Афсуски, бу ягона нохуш воқеа эмас. Меҳнат-техника нозирлари ярим йил давомида рўй берган бахтсиз ҳодисалардан 47 тасини бафуржа ўрганишганида, улар туфайли 22 киши оғир, 20 киши енгил даражада жароҳатлангани, 12 ҳолатда воқеа фожиали якун топгани ойдинлашди. Шуниси ажабланарлики, бундай кўнгилсизликларнинг аксарияти меҳнат муҳофазасига алоҳида аҳамият берилаётган Олмалиқ кон-металлургия комбинати ва "Саноатконтехназорат" давлат инспекцияси назорати остидаги корхоналар ҳиссасига тўғри келгани кузатилди.

Албатта, текширишлар якунларига кўра, бахтсиз ҳодисалардан жабрланганларга тегишли тартибда моддий ёрдамлар кўрсатилди. Меҳнат қонунчилиги ҳамда меҳнат муҳофазаси қоидалари ва меъёрлари бузилишига йўл қўйган 255 нафар мансабдор шахсга жами 12 миллион 377 минг сўмлик жарима солинди. Хавфсизлик техникаси талабларига жавоб бермайдиган 493 та дастгоҳ вақтинча тўхтатиб қўйилди.

Вилоят давлат меҳнат-техника нозирлари сўнгги етти ой мобайнида техника хавфсизлиги ва меҳнат муҳофазасига доир қонунлар талабларига риоя қилиниши, зарур шарт-шароитлар яратилишига эришиш мақсадида 511 та иш ўрнини шаҳодатлашдан ўтказдилар. Фойдаланишга топшириш учун тақдим этилган 22 та иншоотни қабул қилишда ваколатлари доирасида қатнашдилар.

Уларнинг бундан кўзлаган мақсадлари битта, корхона-ташкилотларда қулай ва хавфсиз меҳнат шароитлари яратилишига кўмаклашиш, ҳамюртларимизнинг ўз иш ўринларида бехавотир ва тинч-хотиржам меҳнат қилишларини таъминлашга ҳисса қўшишдир.

Абдунаби ҲАЙДАРОВ.

2008 йил – Ёшлар йили

ҲАЁТДАН БАҲРА ОЛИБ ЯШАШ БАХТИ

ҳар кимга ҳам бирдек насиб этавермайди ва шу боис инсонпарварлик, ҳомийлик, меҳр-оқибат каби хайрли анъаналаримиз борки, бундай кемтикликнинг ўрнини тўлдириб боради

Тошкент тумани меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бўлимидан бизга маълум қилишларича, Ёшлар йили муносабати билан алоҳида дастур ишлаб чиқилган бўлиб, туман ёшларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ва ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш тадбирлари ана шу дастурда белгиланган режалар асосида амалга ошириб келинмоқда. Дастурда 30 ёшгача бўлган ногиронларни, кам таъминланган ва кўп болали оилаларнинг фарзандларини, боқувчисини йўқотган ёшларни биринчи галда ижтимоий ҳимоялашга, айниқса, кенг ўрин берилган.

– Дастурни амалга оширишга киришишдан аввал, ана шу тоифадаги ёшларимизнинг рўйхатини олдик, – дейди туман меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бўлими бошлиғи Зарифа Тошпўлатова. – Сўнгра мавжуд имкониятларимизни, шу жумладан, ҳомийларимиз кўмагини ҳам ҳисобга олдик. Аниқ тасаввурга эга бўлгач, асосий эътиборни ногирон ёшлар ҳамда муҳтож оилаларнинг фарзандларини моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга қаратдик.

Бўлим бошлиғининг ушбу фикрларини исботловчи далиллар таҳририятга тақдим этилган маълумотларда кенг кўламда келтирилган. Чунончи, тумандаги болаликдан ногиронлар орасида 16 ёшгача бўлганлари 648 нафар. Рўйхатга олинган 936 та боқувчисини йўқотган оиланинг 1143 фарзанди пенсия олади. Шундан 14 нафари чин етим болалар бўлиб, уларга боқувчисини йўқотганлик пенсияси тайинланган.

Мамлакатда кенг нишонланадиган байрам кунларида муҳтож оилалар фарзандлари ва ногирон болалар кўнглини кўтаришга қаратилган хайрия тадбирларини ўтказиш анъанага айланган. Масалан, Мустақиллик куни муносабати билан "Гидролайф" компанияси ҳомийлигида бир гуруҳ ногирон болалар учун байрам дастурхони ёзилди. Ранг-баранг концерт дастуридан сўнг ногирон болаларга компьютер, аравача, эшитиш мосламалари, кийим-кечак ва пул совғалари улашилди. Наврўз ҳамда 1 июнь – Халқаро болалар кунларида ҳам шундай байрам тадбирлари уюштирилиб, 16 ёшгача бўлган болаларга моддий ёрдам кўрсатилди.

Ҳозирги кунда 23 нафар вояга етмаган болалар халқ таълими бўлими томонидан уйларида ўқитилмоқда. Бунинг учун улар хонадони парта, стол-стул, керакли дарслик ва бошқа ўқув қуроллари билан таъминланди.

– Биз ёшларни иш билан таъминлашга алоҳида эътибор бераяпмиз, – дейди меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бўлими бошлиғининг биринчи ўринбосари Фарида Азимова. – 2007-2008 ўқув йилида битирувчи коллеж талабалари билан касбга йўналтириш масалалари бўйича учрашувлар ташкил этилиб, меҳнат бозорларидаги бўш иш ўринлари ҳамда бандликка кўмаклашувчи марказларнинг имкониятлари ҳақида уларга кенг маълумотлар бериб борилди. Шу йўл билан йил давомида 30 ёшгача бўлганлардан 350 нафарга яқини ишга жойлаштирилди.

Хулоса қилиб айтганда, Ёшлар йилига атаб тузилган махсус дастуримизда белгиланган режаларнинг тўлиқ бажарилиши учун бор имкониятлардан самарали фойдаланишга ҳаракат қилаяпмиз.

Самад ЙЎЛДОШ.

Экология

ҲАР КИМ ЎЗ ИШИНИ ҚИЛСА...

Маълумки, аҳоли саломатлигини сақлаш ва мустаҳкамлашда санитария ва эпидемиологик ҳолатни яхшилашдан ташқари аҳолининг юксак экологик маданияти ҳам ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Шу муносабат билан "ЭКОСАН" халқаро ташкилотида "Давлат санитария назорати тўғрисида"ги Қонуннинг ижросига бағишланган жамоатчилик эшитуви бўлиб ўтди.

Унда Олий Мажлис сенаторлари, Қонунчилик палатаси депутатлари, қатор вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари, Давлат санитария-эпидемиология назорати департаменти, "Ўзкоммунхизмат" агентлиги, Бош прокуратура, Истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш федерацияси раҳбар ва вакиллари иштирок этишди.

Тадбирда таъкидланганидек, охирги йилларда аҳолининг саломатлиги ва яшаш шароитига салбий таъсир қилувчи омиллар санитария-гигиена назорати остига олинган бўлиб, бу борада муайян ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, 2006-2007 йилларда 2223 та қишлоқ жойлардаги ичимлик суви тизимлари тикланди. Ер усти ва ости сувларининг сифати паст ёки етарли бўлмаган ҳудудларга истеъмолга яроқли сув етказиб бериш мақсадида 1954 километр узунликда минтақалараро қувурлар ётқизилди.

2008 йилнинг бошига келиб жами 1413 та қишлоқ аҳолиси ичимлик суви билан тўлиқ таъминланди.

Ҳозирги вақтда республикадаги шаҳар ва шаҳар типидаги аҳоли яшаша жойларидан 69 тасида жами 6087 километр узунликда канализация тизими мавжуд. Бундан ташқари Бухоро, Навоий ва Тошкент вилоятларида 6 та идоравий канализация тизими ишлаб турибди.

Санитар-эпидемологик барқарорликни асосий омилларидан бири – чиқиндилар масаласи. Бу ишни тартибга солишда эришилган ижобий натижаларга қарамай, айрим ҳудудларда, айниқса, бозорларда чиқиндилар белгиланмаган жойларга ташланаётганлиги, уларни олиб чиқиб кетиш ва зарарсизлантиришда камчиликлар учраб турибди.

– 2007 ва 2008 йилнинг 9 ойи давомида ўтказилган текширишларда "Давлат санитария назорати тўғрисида"ги Қонун ижросини таъминлашга масъул бўлган айрим идоралар фаолиятида ўз вазифасини тўлиқ бажармаслик, мансабни суиистеъмол қилиш ҳолатларига йўл қўйилганлиги аниқланиб, 4884 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди, – дейди "Экосан" халқаро ташкилоти президенти Юсуфжон Шодиметов. – Айрим мансабдор шахсларнинг эътиборсизлиги оқибатида озиқ-овқат билан савдо қилиш жойларида ва бозорларда санитарияга оид тартиб-қоидалар лозим даражада бажарилмаяпти. Қатор тиббиёт ва таълим муассасаларида ўтказилган текширишларда тозалаш ишлари вақтида бажарилмаганлиги, бунинг учун зарарсизлантирувчи воситалар мавжуд эмаслиги аниқланди.

Жамоатчилик эшитуви иштирокчилари кўриб чиқилган масалалар бўйича мавжуд камчилик ва нуқсонларни бартараф этишга қаратилган керакли тавсиялар ишлаб чиқдилар.

Хуршида НАЗАРОВА,
"Тошкент ҳақиқати" мухбири.

Ҳафталик

Гўзалликка интилиб яшаш одамзотга хос хислат. Ана шу интилиш маданият ва санъатнинг ривожида муҳим омил бўлгани шубҳасиз. Зеро, бу соҳаларнинг мазмун-моҳиятида гўзалликни англаш, ҳис этиш тушунчалари мужассам.

ГЎЗАЛЛИК ҲАЙРАТЛАРИ

Тарихий манбаларда Ўзбекистон ўзининг бой қадимий маданият ва санъатига эга бўлган ўлкалардан бири сифатида эътироф этилади. Кўп асрлар мобайнида шаклланиб, авлоддан-авлодга ўтиб келаётган маданият ва санъат намуналари бугунги кунда маънавий меросимизнинг таркибий қисмига айланган.

Мустақиллик йилларида бой тарихимиз ва маданий меросимизни ўрганишга, шунингдек, миллий қадриятларимизни тиклашга эътибор янада кучайди. Форум жамғармаси ҳам ўз фаолияти давомида кўҳна Шарқнинг бетакрор ютуқларини жаҳоннинг турли минтақаларида намойиш этиш ва кенг ёйиш баробарида Ғарб тамаддунининг энг яхши жиҳатлари билан юртимиз аҳолисини таништириб келмоқда. Хусусан, Форум жамғармаси ташаббуси билан ўтказилаётган анъанавий "Style.Uz" мода ва дизайн ҳафталиги фикримизга далил бўла олади.

Ўзбеклар ҳаётини, турмуш тарзини, неча асрлар мобайнида шаклланган анъаналарини намоён этувчи матоларимиздан бутун жаҳонга танилган дизайнерлар турли либослар яратишмоқда. Ўзбек адрасию атласи, бекасаму шойисидан тикилган ажиб либосларни кўриб, ҳам ҳайратланасиз, ҳам фахрланасиз. Дунёга машҳур кишилар, донгдор дизайнерлар, маданият ва санъат арбоблари ушбу ҳафталикда иштирок этиш учун юртимизга келгани эса нафақат мамлакатимиз, балки жаҳон маданий ҳаётида улкан воқеа бўлди.

Ҳафталик халқимизнинг, шунингдек, турли миллатларнинг маданият ва санъатини юксалтиришда муҳим роль ўйнаётгани шубҳасиз. Шу боис унга бўлган қизиқиш тобора ортиб, қатнашиш истагини билдираётган иштирокчилар сафи йилдан-йилга кенгайиб бораяпти. Аввалги "Style.Uz" мода ва дизайн ҳафталикларида Европа ва Осиёнинг кўплаб таниқли дизайнерлари иштирок этгани ҳам бу фикрни тасдиқлайди.

Ер юзида турфа халқ ва миллатлар яшаганидек, уларнинг маданияти ва санъати ҳам рангба-ранг ва такрорланмас. Ҳафталик давомида жаҳоннинг машҳур кишилари билан бўлиб ўтган турли маданий-маърифий тадбирлар буни яна бир бор амалда кўрсатди.

"Style.Uz" мода ва дизайн ҳафталигининг яна бир эътиборли жиҳати шундаки, унда ёшлар ўз ижод намуналарини намоён этишлари учун катта имконият яратилаётир.

– Ўзбек маданияти билан яқиндан танишиш эзгу орзуим эди, – дейди ҳафталикнинг фахрий меҳмонларидан бири, япониялик таниқли дизайнер Такада Кензо. – Ушбу ҳафталик туфайли ниятимга эришдим. Бу ерда олган олам-олам таассуротлар келгуси фаолиятимда катта роль ўйнаши шубҳасиз.

Бир сўз билан айтганда, ҳафталик давомида Ўзбекистон ҳамда жаҳон маданияти ва санъатининг ранг-баранглиги намойиш этилди. Шубҳа йўқки, "Style.Uz" мода ва дизайн ҳафталиги "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси лойиҳалари кенг қамровли эканлигининг ёрқин ифодасига айланади.

Ўз мухбиримиз.

Семинар-тренинг

ОДАМ САВДОСИГА ҚАРШИ КУРАШ САМАРАСИ

Пойтахтимизда "Одам савдосига қарши курашиш ва жабрланганларга ёрдам кўрсатишда нодавлат нотижорат ташкилотларининг ўрни" мавзуида семинар-тренинг бўлиб ўтди. Тадбир Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, Ўзбекистон Нодавлат нотижорат ташкилотлари миллий ассоциацияси, БМТнинг Ривожланиш дастури ҳамкорлигида ташкил этилди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, Ички ишлар, Ташқи ишлар, Адлия, Соғлиқни сақлаш вазирликлари, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, нодавлат нотижорат ташкилотлари вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси раиси ўринбосари Г. Маърупова, Ўзбекистон нодавлат нотижорат ташкилотлари миллий ассоциацияси директори Р. Сарбаев ва бошқалар бугунги кунда бутун жаҳонда одам савдоси билан боғлиқ муаммо тобора долзарб аҳамият касб этиб бораётганини таъкидлади. Инсон қадр-қимматига таҳдид солаётган ушбу трансмиллий жиноятчилик ўз домига, айниқса, аёллар, ёшлар ва болаларни тортаётгани билан дунё ҳамжамиятида катта ташвиш ва хавотир уйғотмоқда. Мутахассисларнинг фикрича, дунёда ҳар йили кўплаб хотин-қизлар, ёшлар бу жиноят қурбонига айланмоқда.

Ўзбекистонда мазкур жиноятнинг олдини олиш, унга қарши курашиш борасида изчил ишлар амалга оширилмоқда. Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан 2008 йилда қабул қилинган "Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги қонун ҳамда давлатимиз раҳбарининг жорий йилнинг 8 июлдаги "Одам савдосига қарши курашиш самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори бунда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда. Бу йўналишдаги ишларни янада кучайтиришга, одам савдоси қурбонларини ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий, маънавий ҳимоялаш ва уларга ёрдам кўрсатишни такомиллаштиришга, одам савдоси қурбонларига ёрдам кўрсатиш бўйича ихтисослаштирилган муассасаларни ташкил этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Бугунги кунда юртимизда беш мингдан ортиқ нодавлат нотижорат ташкилот фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг муайян қисми ўз фаолиятини одам савдоси билан боғлиқ жиноятчиликнинг олдини олиш, бунда аҳолининг кенг қатламлари, айниқса, ёшлар ва хотин-қизларнинг хабардорлик даражаси ва ҳуқуқий маданиятини ошириш, жиноятчилик қурбонларига руҳий-маънавий, тиббий, ҳуқуқий ёрдам кўрсатишга доир чора-тадбирларни амалга оширмоқда.

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси БМТнинг Ривожланиш дастури билан ҳамкорликда одам савдоси қурбонига айланган хотин-қизларга яқиндан ёрдам кўрсатиш борасида лойиҳалар, амалий семинар-машғулотлар ўтказиб келмоқда.

Семинар-машғулотда одам савдосига қарши курашиш бўйича миллий ва халқаро миқёсдаги қонунчиликнинг мазмун-моҳияти, аҳамияти, хотин-қизлар ўртасида бандликни таъминлаш, шу мақсадда меҳнат ярмаркалари ташкил этиш, жойларда касаначилик меҳнатини ривожлантириш, маънавий-маърифий ишларнинг таъсирчанлиги ва самарадорлигини оширишга оид маърузалар тингланди.

Тадбирда одам савдосига қарши курашишда хотин-қизлар қўмиталари, жамоат ташкилотлари, ҳокимликлар ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиялар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, Ўзбекистон ёшларининг "Камолот" ижтимоий ҳаракати ва бошқа мутасадди идораларнинг ўзаро ҳамкорлигини янада кучайтириш юзасидан амалий чора-тадбирлар белгилаб олинди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири.

ЯНГИ ТЕХНИКАЛАР

Маҳаллийлаштириш дастури асосида "Чирчиққишлоқмаш" очиқ акциядорлик жамиятида ер ҳайдаш, текислаш, ғўза ва бошқа экинлар оралиғига ишлов бериш техникалари ва кўплаб чизель, культиваторлар такомиллаштирилди.

"ПД-4-45", "ПН-3-30", "КХУ-4Б" русумли культиваторларни лизинг асосида сотиш йўлга қўйилди. Бу эса фермерлар учун кўплаб қишлоқ хўжалиги техникаларини харид қилиш имконини бермоқда.

Айни вақтда корхонанинг экспорт салоҳияти ортди. Чунки, Қирғизистон ва Тожикистонга етказиб берилаётган қишлоқ хўжалиги машиналари ва эҳтиёт қисмларга ҳам буюртмалар олинмоқда. Чирчиқлик машинасозлар "Т-4", "ВТ-150" русумли занжирли тракторларни ҳам қўшни республикаларга жўнатишмоқда.

Акбар АЛИЕВ.

Пойтахтимизда "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармасининг "Yangi avlod forumi" Болалар ижодиёти маркази тўгараклари ўқувчиларининг катта ҳисобот концерти бўлиб ўтди.

ЯНГИ АВЛОД ИСТЕЪДОДЛАРИ

Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда ёшларнинг пухта билим, теран тафаккур, эзгу ва олижаноб фазилатлар соҳиби этиб тарбиялашга давлат сиёсатининг устувор йўналиши сифатида эътибор қаратилмоқда. Бу борада қабул қилинган кўплаб дастурлар, фармон ва қарорлар изчил ҳаётга татбиқ этилаётир.

Фарзандлар камолоти йўлидаги хайрли юмушларга турли вазирлик ва идоралар билан бирга жамоат ташкилотлари ҳам фаол ҳисса қўшмоқда. Буни "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси мисолида ҳам кўриш мумкин. Жамғарма ўтказаётган турли тадбирлар ёшларни қўллаб-қувватлаш, навқирон истеъдод соҳибларини аниқлаш ва рағбатлантиришга хизмат қилмоқда. Таълим грантлари, иқтидорли талабалар учун стипендиялар дастурлари, республика истеъдодли ёшларининг "Янги авлод", "Келажак овози" кўрик-танловлари, "Навқирон Ўзбекистон" фестивали, концертлар, кўргазмалар юртимиз ўғил-қизларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Жамғарма томонидан ташкил этилган "Yangi avlod forumi" Болалар ижодиёти марказида ўқувчилар рақс, тасвирий санъат, ашула, театр санъати, хорижий тиллар, ахборот технологиялари, "Моҳир қўллар", тикувчилик сингари кўплаб йўналишдаги клублар ва тўгаракларда шуғулланади. Ижодиёт марказининг Ҳадича Имомназарова, Муродулла Ҳакимов сингари истеъдодли ўқувчилари республикамизда ва халқаро миқёсда ўтказилган кўрик-танлов ҳамда фестивалларда муваффақият қозонган.

ЎзА.

Қомусимиз – бахтимиз

АДОЛАТЛИ ЖАМИЯТ ПОЙДЕВОРИ

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг ҳаётдаги амалий таъсири самарасини таҳлил қилар эканмиз, унинг нақадар мукаммал ишлаб чиқилганлиги, нафақат ўз даврининг муқаддас қомуси, балки буюк келажакнинг ҳақиқий пойдевори сифатида қабул қилинганлигига яна бир карра амин бўламиз.

Асосий Қонунимизда инсон омили ва унинг ҳуқуқлари, шаъни ва қадр-қимматининг энг олий қадрият деб белгилаб қўйилганлиги бугунги кунда юртимизда амалга оширилаётган, инсон манфаатларига хизмат қилаётган кенг миқёсли ислоҳотларда намоён бўлмоқда.

Асосий Қонунимизда инсон омилига катта ўрин берилиши замирида халқимиз онги ва шуурига сингиб кетган, аждодларимиздан мерос бўлиб келаётган инсонийлик, бағрикенглик, саховатпешалик, меҳр-оқибат ва диёнат каби хислат ҳамда фазилатлар мужассамдир. Конституциямизнинг жаҳон ҳамжамиятининг инсон ҳуқуқлари соҳасидаги мавжуд ютуқларига, демократик тамойилларга таянганлиги алоҳида аҳамиятга моликдир. Унда жинси, миллати, дини, ирқи, ёши, эътиқоди, ижтимоий келиб чиқишига кўра, инсон ҳуқуқларини камситадиган бирорта модданинг йўқлиги ҳам аждодларимиздан мерос бўлиб келаётган миллий қадрият ва бебаҳо анъаналаримизнинг ёрқин кўринишидир.

Биз адолатли, инсон ва унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланадиган демократик ҳуқуқий жамият қурмоқдамиз. Буни юртимизда шундай жамият барпо этиш учун мустаҳкам пойдевор яратиш мақсадида амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлар ҳам яққол исботлаб турибди.

Адҳам САЪДУЛЛАЕВ,
Олмалиқ шаҳар суд ижрочилари бўлими суд ижрочиси.

Оҳангарон туманида ернинг тилини тушунадиган, қадрига етадиган асл деҳқонлар кўп. "Гулшода – Дилфуза – Файз" фермер хўжалиги аъзолари шундай омилкорлардан. Фермер Мирсовут Мирюнусов бошчилигидаги хўжалик деҳқонлари бу йилги деҳқончилик мавсумини ёруғ юз билан якунлаяптилар, десак хато бўлмайди.

КЕЛАСИ ЙИЛ ЯНАДА КЎПРОҚ

Хўжалик асосан ғаллачиликка ихтисослашган. Жами 29 гектар ерда буғдой етиштирган хўжалик деҳқонлари давлатга 54 тонна сара дон етказиб бердилар. Режадан ортган 12 тонна ҳосил фойдага қолди.

Ўтган қисқа вақт ичида хўжаликнинг техник имкониятлари анча кенгайди. Бу ерларнинг мелиоратив ҳолатини муттасил яхшилаб бориш, экинга вақтида ва сифатли ишлов беришда қўл келмоқда. Пировардида деҳқончиликда эришилаётган натижалар ҳам йилдан-йилга дуруст бўлаяпти.

Хўжалик бу йил ҳам кузги ғалла экишни туманда биринчилардан бўлиб якунлади. 29 гектар майдонга буғдойнинг "Замин-элита" нави экилди.

– Экиш билан бир қаторда ҳар гектар ерга 108 килограммдан суперфосфат бердик, керагича маҳаллий ўғит чиқардик, – дейди фермер. – Келаси йил бу йилгидан ҳам кўп, аниқроғи 70 тонна ҳосил олиш мақсадидамиз.

СУРАТДА: хўжалик аъзолари Миродилла ҳамда Мирҳамид Мирюнусов ғалла экиш пайтида.

Даврон АҲМАД олган сурат.

Ўзбекистон – умумий уйимиз

ДЎСТ БИЛАН ОБОД УЙИНГ...

Чирчиқ шаҳар рус миллий маданият маркази ва унинг раҳбари Людмила Муҳаммадиева ҳақида кўп эшитганман. Бир гал Чирчиқда ижодий сафарда бўлганимда опа билан учрашиб, марказ фаолияти билан танишишга қарор қилдим. Шундоққина йўл ёқасида, баланд устунлари театр биносини эслатиб турувчи маданият марказига кириб бордим. Марказдагилар опани эрталаб зарур юмуш билан чиқиб кетганлигини айтиб, қўлимга унинг телефон рақамлари ёзилган қоғоз парчасини тутқаздилар. Турли истиҳола билан Людмила Петровнага қўнғироқ қилдим. Гўшакдан самимий овоз эшитилди. Саломлашиб, ўзимни танитдим.

– Жуда хурсандман, марҳамат қилиб бизникига келинг, ҳаммасини шу ерда гаплашамиз, – деди опа илтифот билан.

Одатда биз журналистлар учун бундай учрашувлар иш жойида бўлгани маъқул, сал ўзингни эркинроқ тутасан, яна бошқалар билан ҳам мулоқот қиласан. Уйда эса бироз ноқулай. Танимаган инсоннинг уйида биринчи бор учрашиш қандай бўларкин? Шу ўй-хаёл билан айтилган манзилга етганимни сезмабман. Эшикни 60 ёшлардан ошган аёл очди, илиқ сўрашиб, ичкарига таклиф этди. Бу мен излаган Людмила Петровна Муҳаммадиева эди. Опанинг оддийлиги, самимий илтифоти мени ўнғайсизлик ва ноқулай аҳволдан тезгина қутқарди.

– Аслида рус аёли бўлсам-да, ўзбек маҳалласида катта бўлганман, – деди Людмила опа дастурхон ёзар экан. – Сиз бугун меҳнинг меҳмонимсиз, шундай экан, ҳам суҳбатдош бўламан, ҳам мезбонлик қиламан.

Опа билан мулоқотимиз ана шундай бошланди.

– Нима ҳам дейман, марказимиз 1994 йили ташкил этилди, – гап бошлади Людмила Петровна чой қуйиб узатар экан:

– Тўғриси бу ҳақда гапиришим бироз ноқулай. Ҳар ҳолда мақтанчоқликка йўймайсиз. Иш бошлаганимизда ҳатто, тузукроқ бино ҳам топилмаган. Бизга ажратилган хона эса таъмирга муҳтож, яроқсиз эди. Кўплашиб иш бошладик, ҳаммасини йўлга солдик. Уйимдан пианино, китоб жавони, стол-стул, яна бошқа жиҳозларни келтирдим. Талантларни изладик, марказга кўпроқ ёшларни жалб этишга ҳаракат қилдим. Ҳаваскор ижрочилар дастасини туздик. Қисқа фурсатда яхшигина ижодий гуруҳ шаклланди. Бугун иқтидорли ёшларни танлаб адашмаган эканман, дея хурсанд бўламан. Улар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Ҳозирда ўша ёшлар орасидан талантли ижрочилар етишиб чиқди. Уч ой ёзги таътилни ҳисобга олмаганда ҳар ойда маданият марказимизда концерт ёки учрашув ўтказиб турилади. Бу тадбирларга кириш бепул. Бундан ташқари Наврўз, Мустақиллик байрамларига алоҳида тайёргарлик кўрилади. Ўзимизнинг ҳаваскор хор жамоамиз бор, ёшлар учун турли тўгараклар ишлаб турибди. Яқинда "Биз қонунни биламиз" деб номланган яна бир тўгарак очдик. Унда машғулотлар олиб бориш учун мактаблардан мутахассис педагогларни жалб этдик. Ёшлар йили муносабати билан маданият марказимизда Ўзбекистон Халқ-демократик партиясининг "Истиқбол" ёшлар қаноти ҳам ташкил этилди. Хуллас, мана шунақа гаплар.

Бироз фурсат орага сукунат чўкди. Мен атрофга разм соламан. Уйнинг деворига осилган турли расмлар киши диққатини ўзига тортади. Улардан бирида бежирим либосларда русча рақс ижро этаётган қизлар суратга туширилган эди. Людмила Петровна уларга тикилиб қолганимни кўриб, худди ичимдагини топгандек:

– Бу менинг раққоса қизларим, – деб қўйди. – Жуда талантли ижрочилар.

– Либосларни қаердан оласизлар?

– Ўзим уйда бичиб-тикаман. Тикув машинам бор, бу касбдан ҳам хабардорман, – дейди Людмила опа кулимсираб. – Чирчиқдаги тикув цехидан қолган-қутган, қийқим матоларни олиб келиб, мана шу сиз кўриб турган рақс либосларини тикамиз. Ҳозир бундай либослар 30 дан ортиқ. Агар инсон чин дилдан ўз касбига меҳр қўйса, ҳар қандай муаммонинг ечимини топиш ҳеч гап эмас.

Суратдаги қизларнинг либосига тикилиб, опанинг «ўзимиз тикамиз» деганига унчалик қўшилмадим. Бу либослар тикилмаган, балки яратилибди. Людмила Петровнанинг бу қадар топқирлиги, ишбилармонлигини кўриб, ҳар қандай шароитда ҳам ўз ишига, орзу-ҳавасларига садоқатли эканлигига тан бердим. Опа билан суҳбат давомида унинг яна бир қирраси очилди. Людмила Петровна асли ўқитувчи экан. Кўп йиллар Чирчиқ шаҳридаги 10-мактабда математика фанидан дарс бериб келган. Бугунги ёш авлод орзу-умидлари, интилишларига муносабати бўлакча.

– Яқинда Россия Федерациясининг Ўзбекистон республикасидаги элчихонаси билан ҳамкорликда Чирчиқ шаҳридаги иккита мактаб Москвадан келтирилган 1000 га яқин рус тилидаги бадиий асарлар ва дарсликлар билан таъминланди, – дейди опа. – Фарзандларимиз комил инсон бўлиб улғайишлари учун ҳар нарсага тайёрман.

Людмила опа маҳаллада катта бўлган. Ўзбекчилик, миллий анъаналарга катта ҳурмат билан қарайди. Ҳар йили маҳаллада Наврўз тантаналарини кенг нишонлашга бош-қош бўлиб келаётир. Бундан ташқари кам таъминланган оилалар, қаровсиз кексаларга ҳам алоҳида эътибор беради. Хуллас, опанинг назаридан ҳеч нарса четда қолмайди.

– Маданият марказига турли юмушлар билан келишади, – дейди у. – Бир гал шаҳардаги кўп қаватли уйда яшовчи Ольга исмли кекса аёл мурожаат қилиб қолди. Маълум бўлишича, уйининг томидан чакка ўтар, иситиш тизимлари яхши ишламай, қишда совуқдан азият чекар экан. Мен бу маданият маркази, сиз айтган юмушлар билан ҳокимият шуғулланади деб, қандай айта оламан. Ахир у мендан ёрдам сўраб келган. Ўша заҳоти ҳокимиятга қўнғироқ қилиб, аҳволни тушунтирдим, ёрдам беришларини илтимос қилдим. Орадан бироз фурсат ўтиб, худди ўша уйдан яна икки киши арз қилиб келди. Ноилож уларга ҳам қўлимдан келганича ёрдам кўрсатдим. Ахир биздан нима қолади? Фақат яхшилик.

Людмила Петровна билан суҳбатимиз узоқ давом этди. Унинг одамлар мушкулини осон қилиш учун бу қадар куюнчаклигини кўриб, ҳайратландим. Баъзан замонамиз қаҳрамонларини излаб юрамиз, лекин улар шундоққина ёнимизда эканлигини сезмаймиз ҳам.

**Улуғбек ҲАМРОҚУЛОВ,
"Тошкент ҳақиқати" мухбири.**

"Интерконтиненталь" меҳмонхонасида "Технология, ускуна ва саноат моллари" биринчи халқаро кўргазмаси бўлиб ўтди. Унда нафақат маҳаллий корхоналар, балки бир қатор чет эл компаниялари ҳам ўзларининг сўнгги русумдаги технологиялари билан иштирок этди.

КЎРГАЗМАДА ТЕХНОЛОГИЯ, УСКУНА ВА САНОАТ МОЛЛАРИ

Ташкилотчиларнинг таъкидлашича, кўргазма саноатнинг барча ривожланган соҳалари истиқболи ва замонавий технологияларини намойиш этиш баробарида, Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг рақобатбардошлигини ўстириш, халқ истеъмол моллари бозорини янада кенгайтириш, харидор ва ишлаб чиқарувчи ўртасида тўғридан-тўғри мулоқот қилиш имконини яратишга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир.

Кўргазмада Эроннинг саноат ускуналари ишлаб чиқарувчи етакчи компаниялари асосий иштирокчиларни ташкил қилди. Айтиш жоизки, кўргазма иши республикамиз бизнес оламининг истиқболларини технологик тенденциялар воситасида намоён этди. Тадбирда саноатни кенгайтиришга оид лойиҳалар илмий техник ва ишлаб чиқариш жараёнларида инновацион фаолликни оширишга хизмат қилиши алоҳида таъкидланди. Мазкур тадбирда нафақат саноат маҳсулотлари, ускуна ва технологиялар кўргазмаси, балки хорижлик ҳамкорлар билан тажриба алмашиш имконияти ҳам юзага келди. Бир қатор шартномалар имзоланиб, амалий ҳамкорликка киришилди.

Тадбирда мамлакатимизнинг инвестицион салоҳияти, солиқ ва божхона имтиёзлари орқали тадбиркорларга яратилган кенг имкониятлар тўғрисида батафсил маълумот берилди.

«Туркистон-пресс».

Жараён

СИФАТИГА ЯРАША ХАРИДОРГИР

Ангрендаги "Саноатқалинқоғозсавдо" очиқ акциядорлик жамияти экспорт учун ишлаб чиқараётган маҳсулотлар тури ҳам, ҳажми ҳам ортиб бораётир.

Маҳаллийлаштириш дастури доирасида янги ташкил этилган гигиена қоғозлари тайёрлаш цехининг бу борадаги улуши, айниқса, салмоқли. Шу йилнинг ўтган 7 ойи давомида цехда 5 миллион донадан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарилди ва шартнома асосида Тожикистон, Қирғизистон, Афғонистонга 594 минг АҚШ доллари миқдорида маҳсулот сотилди.

– Сўнгги йилларда корхонани модернизациялаш, яъни замонавий ускуналар билан жиҳозлаш масаласига эътибор кучайтириляпти, – дейди жамият бошқаруви раисининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари Светлана Ветишева. – Шу саъй-ҳаракатлар натижасида гофроқутилар ишлаб чиқариш фабрикасига Хитой технологияси асосидаги янги ускуналар ўрнатилмоқда.

Шунингдек, корхонада халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳам кенг йўлга қўйилган. Айнан шу йўналишда аҳоли даромадларини ошириш, яъни касаначиликни ривожлантириш доирасида корхонада сўнгги бир йил ичида юздан ортиқ иш ўринлари яратилди. Эътиборлиси шундаки, касаначилар уй шароитида тайёрлаётган иш кийимлари ва бошқа маҳсулотлар сифати ва бежиримлиги жиҳатидан фабриканикидан қолишмаяпти.

**Мунаввара ИСОҚУЛОВА,
"Тошкент ҳақиқати" мухбири.**

Спорт ⚽ Спорт ⚽ Спорт ⚽ Спорт ⚽ Спорт ⚽ Спорт

ТУРНИР ЯКУНЛАНДИ

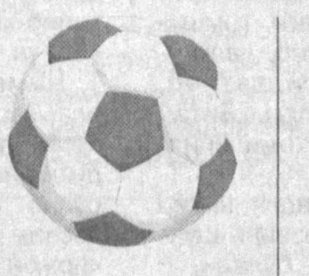

Пойтахтимиздаги "Чиғатой" футбол марказида О. Акбаров хотирасига бағишланган IV анъанавий мини футбол турнири якунланди.

"Спорт" ва "Ўзбекистон футболи" газеталари соврини учун ташкил этилган мазкур турнирда мамлакатимиз марказий оммавий ахборот воситаларида фаолият кўрсатаётган журналистлардан тузилган йигирмата жамоа ғолиблик учун куч синашди.

Ижодкорлар ўртасида соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, ҳамкорликни мустаҳкамлаш, футболимиз ривожига муносиб ҳисса қўшган инсонлар ибратли ҳаётини тарғиб этишга хизмат қиладиган мазкур турнирда "Ўзбекистон овози" газетаси жамоаси ғолиб чиқди. Кейинги ўринлар эса Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ва "Ўзбекистон футболи" газеталари жамоаларига насиб этди.

**Х. САЛИМОВ,
ЎзА мухбири.**

СПОРТЧИЛАРИМИЗ МУВАФФАҚИЯТИ

Россиянинг Калининград шаҳрида универсал жанг бўйича ўтган жаҳон чемпионатида ҳамюртларимиз ғолиб ва совриндорлар қаторидан жой олди.

65-75 килограмм вазн тоифасида барча рақибларини мағлубиятга учратган Н. Нуритдинов ва А. Абдуллаев терма жамоамизга олтин медалларни тақдим этган бўлса, аёллар ўртасида 70 килограмм ва ундан ортиқ вазн тоифасида гиламга чиққан Н. Казакова кумуш медални қўлга киритди.

Мусобақада, шунингдек, 70, 80 ва 85 килограмм вазн тоифасида кураш олиб борган юртдошларимиз Ж. Омонов, Ж. Қораев ва М. Тўраев бронза медаллар соҳиби бўлди.

ЎзА.

Хотира турнири

СОВРИН ВИЛОЯТДА ҚОЛДИ

Ўзбекистонда футболнинг ривожига катта ҳисса қўшган спорт жонкуяри, таниқли меҳнат фахрийси Жўра ота Хоназаров хотирасига бағишлаб ҳар йили ўтказиладиган анъанавий футбол турнири иштирокчилари бу сафар Бўка шаҳридаги марказий ўйингоҳда куч синашдилар.

1995-1996 йилларда туғилган болалардан иборат олтита жамоа турнир ғолиблиги учун муросасиз кураш олиб борди. Ҳал қилувчи финал учрашувида Тошкент вилояти ихтисослаштирилган болалар ва ўсмирлар олимпия резервлари спорт мактаби ҳамда Чуст шаҳри жамоалари ўзаро рўбарў бўлишди. Барча учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказган вилоятимиз вакиллари финал баҳсида ҳам рақибларига ҳеч қандай имконият қолдирмадилар.

Куни кеча турнирга якун ясалди. Совринли ўринлар тегишлича вилоят ИБЎОРСМ, Чуст ҳамда Янгиер шаҳарлари жамоаларига насиб этди.

Турнир совриндорлари ва иштирокчиларига Жўра ота Хоназаров оиласи таъсис этган эсдалик совғалари тақдим этилди.

СУРАТЛАРДА: турнир жараёнидан лавҳалар.

Еркебой БОТИРОВ олган суратлар.

Қарор ва ижро

Пойтахтимизда она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш ишларини янада такомиллаштиришга бағишланган янги лойиҳанинг тақдимоти бўлиб ўтди. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Европа Иттифоқи Комиссияси ва БМТнинг Болалар жамғармаси – ЮНИСЕФнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси билан ҳамкорликда ташкил этган тадбирда тегишли давлат тузилмалари, нодавлат ва халқаро ташкилотлар, элчихоналар вакиллари, олимлар, мутахассислар ва журналистлар иштирок этди.

ОНА ВА БОЛА САЛОМАТЛИГИ – МУҲОФАЗАДА

Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири Ф. Назиров оналик ва болаликни тиббий ва ижтимоий муҳофаза қилиш, соғлом авлод туғилиши ва камолга етишини таъминлаш, оилалар мустаҳкамлиги ва фаровонлигини ошириш Президентимиз Ислом Каримов юритаётган сиёсатнинг устувор йўналишларидан эканини алоҳида таъкидлади.

Бу борада ишлаб чиқилган давлат дастурларида белгиланган вазифалар изчил ижро этилаётгани туфайли оналар ва болалар ўлими кескин камаймоқда, юқумли касалликлар тарқалишининг олдини олишга эришилмоқда. Давлатимиз раҳбарининг 2007 йил 19 сентябрда қабул қилинган "Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишни янада чуқурлаштириш ва уни ривожлантириш Давлат дастурини амалга оширишнинг асосий йўналишлари тўғрисида"ги қарори бундай хайрли ишлар кўламини кенгайтиришга хизмат қилмоқда.

Ушбу йўналишда белгиланган вазифаларни ҳаётга татбиқ этишда жамоат ва халқаро ташкилотлар билан алоқалар йўлга қўйилгани ўз самараларини бераётир. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан ЮНИСЕФ ҳамкорлигида оналар ва болалар саломатлигини асраш борасида Фарғона вилоятида амалга оширилган лойиҳа бунга мисол бўла олади.

Қарийб ўн йил аввал бошланган соғлом оналикни таъминлашга йўналтирилган ушбу лойиҳа ўзининг самараларини намоён этди: туғруқ муассасалари ва реанимация бўлимларида она ва болага шошилинч тиббий ёрдам кўрсатиш, чақалоқларнинг соғлигини назорат қилиш, бирламчи тиббиёт масканларида оналарга бола парваришида кўмаклашиш ишлари тубдан такомиллашди.

Бу борада эришилган ютуқларни кенг оммалаштириш ва барча ҳудудларда ана шундай салмоқли натижаларга эришиш мақсадида ишлаб чиқилган янги лойиҳа доирасида жойлардаги бир қатор тренинг марказлари таъмирланади, янгилари барпо этилади. Соғлиқни сақлаш муассасалари раҳбар ва мутахассислари малакасини оширади. Бу борадаги ишларни юқори савияда ташкил этиш мақсадида қарийб беш юз нафар тренер тайёрланади. Мамлакатимиздаги тиббиёт олий ўқув юртлари ўқув дастурларига чақалоқлар ва болалар саломатлигини муҳофазалаш тизимини такомиллаштириш билан боғлиқ долзарб вазифалар қамраб олинган янги қўлланмалар татбиқ этилади.

Тадбирда Франциянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Х. Перне, ЮНИСЕФнинг мамлакатимиздаги ваколатхонаси раҳбари М. Шариф болалар саломатлиги ва оналар манфаатларини муҳофазалашга йўналтирилган бундай чора-тадбирлар Ўзбекистонда амалга оширилаётган инсонпарварлик сиёсатининг муҳим йўналишларидан эканини таъкидлади. Ана шундай хайрли ташаббуслар йўлида қилинаётган ҳамкорлик келгусида янада юксак самаралар беришига, жамият ривожига хизмат қилишига ишонч билдирдилар.

**Б. ХИДИРОВА,
ЎзА мухбири.**

Шифокор мулоҳазаси

«СОТКА» ГЎДАККА ЎЙИНЧОҚМАС...

Бугун Ўзбекистоннинг деярли 10 миллиондан зиёд фуқароси мобиль телефонидан фойдаланади. 30 йил муқаддам пайдо бўлган мобиль телефонлар АҚШда, Японияда ривожланиб, ҳозир бизнинг турмушимизга ҳам кенг кўламда кириб келди. Юртимизнинг исталган нуқтасидан чет давлатлар билан тўғридан-тўғри мулоқот қилишимиз мумкин.

АҚШдан, Канададан қўнғироқ қилаётган ҳамюртларимизнинг овози тиниқ, баралла эшитилиб туради. Айниқса, тижоратчилар учун бу хизмат қўл келмоқда.

Табиийки, бундай телефонлар безарарми, деган савол туғилади. Ушбу саволга дунё олимлари якдиллик билан "Ҳа, зарари бор", деб жавоб бермоқдалар.

Кейинги тўрт-беш йил ичида қўл телефонларидан ниҳоятда кўп фойдаланган одамларнинг лор шифокорларига мурожаат қилиши кескин ошди. Уларнинг шикоят қилишларича, кечқурун қулоқ оғриши, бош айланиши, ҳолсизлик, тез-тез чарчаш ҳолатлари содир бўлади. Буни текширган олимларнинг кўпчилиги бу қўл телефонларининг салбий таъсири эканлигини исботлашга муваффақ бўлдилар.

Маълумки, мобиль телефони нур тарқатиш хусусиятига эга, ўз атрофида кучли электромагнит майдон яратади. Биринчи салбий таъсир кўрсатиладиган аъзо бу эшитиш тизимидир. Ҳаводаги товуш тўлқинлари эшитиш аъзоларимизга салбий таъсир кўрсатиб, унинг фаолиятини бузади.

Мобиль телефонини тўхтовсиз ишлатган одамларда қулоқнинг ноғора пардаси эластиклигини йўқотади ва одам секин-аста яхши эшита олмайдиган бўлиб қолади. Иккинчидан, мобиль телефонга яқин турган бош мия ҳам унинг таъсирига учрайди. Буни тасдиқлаган йирик олимлар ёш бола, ўсмирин бош мияси ҳали тўлиқ ривожланмаганини ҳисобга олиб, уларга қўл телефон билан гаплашишни ман этадилар. Бундан ташқари носоз ва арзон мобиль телефонларни олиб, ишлатишда қийналаётган ёшлар кўп. Бу марказий асаб тизимига ҳам салбий таъсир кўрсатади. Ушбу тизим фаолияти бузилган болалар мобиль телефонларидан фойдаланувчилар орасида кўп учрайди. Боғчага бораётган фарзандининг туғилган кунига қўл телефони олиб бераётганлар оз эмас. Бундай ҳолларда ёш бола мобиль телефонини гаплашиш аппарати эмас, балки бир ўйинчоқдек қабул қилади. Унинг кичкина тугмачаларини ўзлаштириб олиб кун бўйи ўз-ўзи билан овора бўлиб қолади.

Мобиль телефонини қаерга осилиши, сақланиши ҳам жуда катта аҳамиятга эга. Кўпинча аёллар телефонни кўкрак чўнтагига қўядилар. Икки-уч йилдан кейин эса, кўкрак бези касалланиши сезила бошлайди. Россияда боғча ва мактаб ёшидаги болаларга мобиль телефонидан фойдаланиш ман этилган. Бошқа мамлакатларда бу масала тортишувга сабаб бўлмоқда. Шуни ҳам эслатиб қўйиш керакки, ёш болаларда, ўспиринларда ўрта қулоқ ялиғланиши ва йирингланиш ҳолатлари кўп кузатилади. Афсуски, бундай шикоятларга қарамай, болалар мобиль телефонини ҳамон қўлдан қўймайдилар. Шунинг учун оила аъзолари ёш болаларни доимо назорат қилиб туришлари мақсадга мувофиқдир.

Тоҳир ИБРОҲИМОВ,
тиббиёт фанлари доктори, профессор.

«ПОДИУМ – 2008» – ЁШЛАР БАЙРАМИ

Миллий санъат марказида "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси томонидан Россия дизайнерлар кенгаши билан ҳамкорликда ташкил этилган "Подиум – 2008" кўрик-танлови якунланди.

"Подиум – 2008" танловида мамлакатимиз ҳамда Россия, Қозоғистон, Қирғизистон каби давлатларнинг олий ва ўрта махсус таълим даргоҳларида таълим олаётган ижодкор ёшлар иштирок этди. Тадбир доирасида таниқли дизайнерлар, олий таълим даргоҳларининг профессор-ўқитувчилари иштирокида маҳорат сабоқлари, амалий семинарлар ташкил этилди.

– Кўрик-танловда қатнашчиларнинг ишини баҳолаш, маҳорат сабоқлари, амалий семинарлар ўтказиш билан биргаликда Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилдик, – дейди россиялик таниқли дизайнер Вячеслав Зайцев. – Айниқса, Темурийлар тарихи давлат музейи унутилмас таассурот қолдирди. Музей экспонатлари орасидан жой олган қадимги миллий либослар ва матоларда улкан тарих мужассам. Ўзбек миллий либослари ва матолари ҳайратланарли даражада гўзал ва бетакрор.

Танловнинг "Фольк" номинациясида Тошкентдаги "Libos" мода ва дизайн мактаби ўқувчилари Мадина Қосимбоева ҳамда Елена Мильбергер ғолиб деб топилди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири.

Бу – қизиқ

ҒАЛАТИ ТЎЙ

Испаниядаги бир қишлоқда ғалати тўй бўлиб ўтди. Келин-куёв черковга эшак миниб келишди. Никоҳдан ўтгач, ўша эшакда тўппа-тўғри зиёфатхонага ташриф буюрдилар. Базм бўлаётган хона бурчагида эшак боғлиқ турарди. Тўйдан кейин келин-куёв эшакка мингашиб, ўз қишлоқларига қайтиб кетдилар.

СИМЁҒОЧДАГИ НИКОҲ

Америкалик Смит ва Гарнер симёғочнинг учига чиқиб никоҳдан ўтдилар. Руҳоний ерда туриб никоҳ хутбасини ўқиди, келин-куёв тепадан жавоб қайтардилар. Улар симёғочга осилиб ўтириб, бир-бирларига тилла узук тақдилар. "Симёғоч жинлари" бўлмиш келин-куёв телефон станциясида хизмат қилишар экан.

ТУҒМА ВА ИРСИЙ КАСАЛЛИКЛАРГА ҚАРШИ КУРАШ

"Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармасида Скрининг марказларига реагент ва реактив, махсус озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда дори-дармон воситаларини топшириш маросими бўлиб ўтди.

Тадбирда Соғлиқни сақлаш, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирликлари, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари ва республика Скрининг маркази раҳбарлари иштирок этди.

Айтиш жоизки, ўсиб келаётган ёш авлод ўртасида туғма ва ирсий касалликларнинг олдини олиш масалалари бўйича жамғарма Саломатлик институти, Репродуктив саломатлик, Скрининг марказлари мутахассислари билан ҳамкорликда олий ўқув юртлари, академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари талаба ва ўқувчилари ўртасида "Ирсий касалликлар ва уларни олдини олиш", "Соғлом турмуш тарзи", "Қариндошлар ўртасидаги никоҳ нима учун хавфли?", "Бўлажак ота-оналарга маслаҳат", "Ирсий касалликлардан огоҳ бўлинг!" каби мавзуларда давра суҳбатлари ва учрашувлар ўтказиб келмоқда.

Тадбирда Скрининг марказининг асосий мақсад ва вазифалари хусусида тўхталиб ўтилди. Бу ерда малакали ходимларнинг фаолият юритиши, марказнинг замонавий тиббий жиҳозлар билан таъминланганлиги алоҳида эътироф этилди. Бундан ташқари, туғилажак чақалоқда гипотериоз ва фенилкетонурия касалликларига скрининг ўтказиш, ирсий нуқсон билан туғилган болаларга махсус тиббий хизмат кўрсатиш зарурлиги қайд этилди.

Мазкур анжуманда республиканинг 11 та вилоятида фаолият олиб бораётган Скрининг марказларига 2008-2009 йиллар учун 1603,54 минг АҚШ доллари миқдорида маблағ ва чақалоқларда қон фильтри олиниши учун фильтрланган қоғоз, ФКУ (фенилкетонурия) билан касалланган бемор болалар учун махсус озуқалар ва тиреоид препаратлари ва буклетлар топширилди.

Сурайё МЕЛИҚУЛОВА,
«Туркистон-пресс».

Ҳаёт сабоқлари

ҲАСАД ЎТИНИ ЎЧИРИШНИНГ ИЛОЖИ БОРМИ?

Қўш табақали дарвозадан ичкарига қадам қўйган Шокиржон сўрида гурунглашиб ўтирган икки-уч одамни кўриб, ўша томонга бурилган ҳам эдики, хотини уни тўхтатди. Кейин секин четга имлади. Эрининг қўлига обдастадан сув қуяр экан, секингина совчилар келганини айтди.

СОВЧИЛАР

– Ўшалар эмасми? – деди қошини чимириб Шокиржон.

– Ўшалар, отаси.

– Вей, бу номардни уйга киритма, деб тайинламаганмидим?! – Сочиқни хотинининг башарасига отган Шокиржон икки қадамини битта қилиб, сўрига етди. Ўтирганлар ўринларидан туришди.

– Шокиржон, ўртоқ, минг йиллик қадрдонмиз деб, эркалик қилиб келавердик, – деди самимият билан Олимжон.

– Илгари нима бўлса бўлгандир, лекин ҳозир менга ўртоқ ҳам, қадрдон ҳам эмассан. Қани, туёғингни шиқиллат.

Кейин оқсоқоллар билан сўрашиб, қолганларни ўтиришга таклиф қилди.

– Элчига ўлим йўқ, ўғлим, – деди маҳалла оқсоқоли. – Биз қулчиликка келдик. Қиз сеники, илло, яна ўзинг биласан.

– Мен бу одамга қизимни эмас, ҳув анови боғланган итимни ҳам бермайман, – деди тутақиб уй эгаси. – Гап тамом-вассалом.

Совчилар дарвоза томон юришди. Олимжон яшайдиган қўшни маҳалла оқсоқоли орқароқ қолиб, Шокиржоннинг қўлтиғидан олди:

– Ўтган гапларни қўзғаб нима қиласиз? Қизи борнинг – нози бор деганларидек, калишимизнинг таги тешилгунча келаверамиз, ука.

– Мени маъзур тутасиз, албатта, ихтиёр сизларда. Аммо минг марта келсаларингиз ҳам жавоб ўша-ўша бўлади.

Шундан кейин совчилар уч-тўрт марта келган бўлса-да, қизнинг отаси оёғини тираганича ўз қарорини ўзгартирмади.

АЙТСАМ, ТИЛИМ, АЙТМАСАМ, ДИЛИМ...

Совчиларнинг қадами тиниб, орадан бир ой вақт ўтди. Шундай кунларнинг бирида Шокиржон Гулсумга деди:

– Худо бор, хотин. Раисман, деб кариллаб юрган Олимжон Омоновнинг шохини боплаб синдирдимда, ўзиям. Хизмат қилиб, туҳматга қолгандим ўшанда.

– Дадаси, "лов" этиб ёниб кетадиган одатингизни қўймадингиз-қўймадингиз-да, – нолиди Гулсум. – Кўчадаги майда-чуйда гап сўзларга ишониб, бекорга Олимжон акадан хафа бўлиб қолдингиз. Шу ғийбат ўлгур туфайли қизимнинг йўли бойланиб турибди.

– Нима, яккаю-ягона қизимизга Олимжоннинг ўғлидан бошқаси қуриб қолиптими?

– Қизимни яхши кўрганига бераман деган ўзингиз эмасмидингиз?

– Айтганман, тонмайман, лекин мана шу нонкўрнинг ўғлидан бошқасига, укдингми? Менга деса, бадбуруш аҳмоқ бўлмайдими, рози бўлмаган, номард!

Гулсум энди кўзёш тўкишга ўтди:

– Қизингиз, ўлсам-ўламан, шу йигитга тегаман, деб туриб олган. Менинг қўлимдан нима ҳам келарди?

– Ўл келади, дард келади, – ғазабга минди эр. – Сен берган тарбиянинг оқибати шу бўлади.

– Бўпти, Зумрад қари қиз бўлиб ўтираверади унда, – деди хотини. – Аммо қизингиз шу кунларда бошқача бўлиб юрибди. Кейин мени сўкиб юрманг.

– Қўрқитиб енголмайсанлар мени. Раис бўлса ўзига! Мен унга итимни ҳам раво кўрмайман деганманми, деганман! Демак шундай бўлади!

Шу гапдан кейин орадан уч кун ўтгач, юз берган бир воқеа ҳамма ишни остин-устун қилиб юборди...

Одатдагидай эрталаб ишга кетаётган Шокиржон хотинидан қизи Зумрадни сўради.

– Кеча аммаси қўярда-қўймай гиламларни ювишга ёрдамлашсин, деб чақиртирган экан, – деди кўзини ердан узмай Гулсум. – Ўша ёққа кетган. Қачон келишини айтмади.

Қурилишга етиб келган Шокиржоннинг назарида одамлар унга бошқача қараётгандай туюлаверди. Сабабини билолмай, боши қотиб турганди, прораб Қўзижон кириб қолди-ю, масала ойдинлашди. Укасидай бўлиб қолган бу йигитга ҳадди сиққани учун шартта сўради:

– Нима бало, гаплашиб олгандай, бугун ҳаммангнинг менга муомаланг бошқача!

– Қизингиз топилдими, ахир? – деди унинг кўзига тикилиб турган Қўзижон.

Шокиржон шу заҳоти ҳаммасига тушунди. Ўзи ўйлашга ҳам қўрқиб юрадиган воқеа содир бўлганлигини англаб етди. Индамай хонадан чиқиб, машинасига ўтирди, тўппа-тўғри уйига келди.

– Қизинг қани, онаси? – сўради кўзлари косасидан чиқиб кетгудай бўлиб.

– Эрталаб айтдим-ку, синглингизникига кетган, – жавоб берди қўрқа-писа Гулсум.

– Уникидан чиқиб, катта холасиникига ҳам борса керак? – тишларини ғижирлатди Шокир. – Нега қочиб кетганини менга айтмадинг?

Хотини ўзини хотиржам кўрсатишга уринарди:

– Ким айтди сизга бунақанги ёмон гапларни, отаси? Зумрад дугоналари билан куппа-кундуз куни Элёржоннинг машинасида аммасиникига борса, нима бўпти?

Шокир хотинининг мўлтираб турган кўзларига қараб, сал шаштидан тушди:

– Сен мени аҳмоқ қиляпсанми? Кўчада одамлар қизингни ўша аблаҳнинг ўғли билан қочиб кетган, дейишяпти. Биламан, бу ишда сенинг ҳам қўлинг бор. Лекин барибир тўй бўлмайди...

Бир неча йил аввалги гап-сўзлар унинг ёдидан кўтарилмаган. Ўшанда...

ТУҲМАТ ТОШИ

Фалокат оёқ остида деганларидек, Олимжон ўз уйидаги томшувоқ ҳашарида тойиб кетиб, чалқанча йиқилди. Умуртқаси лат еб, шифохонага тушиб қолди. Битай деб қолган иморатнинг томи ёпилмай, қолиб кетди.

– Куз ҳавоси, эрта-индин ёмғир савалаб берса, дўстингизнинг шунча ҳаракати бир тийин бўлади, – деди бир куни чой устида Шокиржонга хотини.

– Ўзим ҳам шундан хавотирдаман, – дўпписини қоқиб деди Шокиржон. – Бир эмас, икки марта айтсам ҳам тушунмади. "Яқиндаги қаттиқ шамолда кўпчиликнинг томидаги шиферлар синиб кетди, шуларга ёрдам берайлик, кейин" деди.

– Энди сизга шунақа деб қўя қолган-да, боякиш, – мулоҳаза қилди Гулсум. – Уйдаги шифер етиб ортади. Вақти-соати билан уй солсак, бир гап бўлар.

Хуллас, ёмғир баҳона бўлиб, Шокиржон уйидаги 150 та шифер ёнига Ваққос омборчи табиий офатдан зарар кўрганлар ҳисобидан суғурта идораси ажратган 5-6 та шиферни ҳам машинага ортиб, Олимжоннинг янги иморатига олиб келди.

Усталар икки кунда ишни тамомлашди. Кўп ўтмай, қишлоқда янги "миш-миш" тарқалди. Нима эмиш, офатдан зарар кўрганлар учун текинга берилган шифернинг 150 тасини раис амалидан фойдаланиб, уйининг томига ишлатиб юборибди. Бу хунук гап Тошкент шаҳрида шифохонада даволанаётган Олимжоннинг қулоғига ҳам етиб борди. Шу куниёқ у шифохонадан врачларнинг рухсатисиз чиқиб кетди. Жаҳл устида қурилиш дўконидан қарзга 150 та шиферни олиб, омборчи орқали муҳтожларга тарқаттириб юборди. Дўстидан ҳол-аҳвол сўрагани келган Шокиржонни эса кўкрагидан итариб, нордон гаплар айтди:

– Сени дўст деб, янглишган эканман. Қўйнимда илон олиб юрганимни билмабман. Одамларга мени ёмонотлиқ қилиб, ор-номусимни ерга урдинг. Бу уйга энди қадам ҳам босма. Мен сени танимайман.

Ваққос омборчи шу куни Шокиржоннинг икки марта шапалоғини еган бўлса ҳам мувозанатдан чиқмади.

– Мен сени шифер ўғриси қилганим йўқ, – деди омборчи бит кўзларини катта-катта очиб. – Сен келиб-кетганингдан кейин санасак, 150 та шифер кам чиқди.

Нима бўлганида ҳам қишлоқ одамлари учун анча вақтга етадиган эрмак топилган эди. Олимжоннинг душманлари, "энди раис шарманда бўлиб, ишдан бўшайди», деган хулосага келган бўлса, баъзилар Шокиржоннинг қамалишини кутишарди.

СИРТМОҚ

– Мен аҳмоқ, – деб пешонасига шапатилади Шокиржон, – қиз боққунча, ит боқсам бўлар экан. Ҳар қалай, уйингни қўриқлайди. Ўз қизим шаънимни ерга урса, қандай қилиб чидайман?

Шу алфозда атрофга аланглади-да, ўрик шохидаги арқонни қўлига олди.

– Нима қиляпсиз, шайтонга ҳай беринг дадаси, – деб унинг қўлига ёпишди хотини.

Шокиржон Гулсумни машинасининг орқа ўриндиғига ўтказди. Манзилга етиб келгач, синглисининг саломига алик ҳам олмай, қизини узум сўриси тагидаги каравотга чиқарди. Кейин қўлидаги арқонни сўрининг темиридан ўтказиб, сиртмоқ ясай бошлади:

– Ота-онанинг юзига оёқ қўйиш қанақа бўлишини ҳамма кўриб қўйсин.

Маҳалла посбони билан қўни-қўшнилар етиб келмаганида фожиа юз бериши тайин эди.

– Она-бола, иккаланг ҳам кўзимга кўринма! Уйга боришни хаёлларингга ҳам келтирманглар, – деди ҳамон жаҳлидан тушмаган ота.

Худди шу вақтда маҳалланинг нариги бурчидаги Олимжоннинг хонадонида ҳам тўполон авжига чиққан эди.

Одатда, ўта вазмин Олимжон ҳар қандай вазиятда ҳам ўзини қўлга ола биларди. Аммо ҳозир у қуюшқондан чиққан ўғлини обдон дўппослади. Кейин тахмондаги тўйга аталган кўрпа-тўшакларни ҳовли ўртасига уйди. Энди ўт қўймоқчи бўлганида "дод" солганича, хотини ўзини уларнинг устига отди...

ЁНАЁТГАН УЙ

Маҳалла оқсоқоли йиғилиш бошидаёқ Шокиржон билан Олимжонга кўпчиликни қизиқтираётган саволни берди:

– Сизлар болаликдан дўст-биродар, ака-укадан ҳам яқин эдинглар. Уч-тўрт йилдан буён эса, юзкўрмас бўлдинглар. Асл сабабини билсак бўладими?

– Бунинг яширадиган жойи йўқ, – деди Олимжон. – Манови мени обрўсизлантириш учун табиий офатдан зарар кўрганларга суғурта идораси орқали бериладиган шиферни қасддан меникига жўнатиб юборган. Судланиб, жарима билан аранг қутулдим.

Шокиржон шартта ўрнидан туриб кетди:

– Нима? Нималар деяпсан?! Мен шахсан ўзимнинг 150 та шиферимни сеникига олиб келиб берганман. Яна таъна қиляпти деб ўйлама.

– Гапинг ёлғонлигини исботлайдиган гувоҳ бор, – деди Олимжон. – Ўша вақтдаги ўринбосарим Ваққос ака. Чақиртирамиз. Сен имзо қўйган йўл варақаси нусхасини ҳозиргача ёнимда олиб юраман.

Олимжоннинг қўлидаги қоғозни юлқиб олган Шокиржон унга тикилиб турди-да:

– Бу менинг имзоим эмас, – деди – Лекин ким бўлса ҳам ўхшатибди. Ваққос ака бердими?

Бу саволга Олимжон жавоб беришга улгурмади. Хонага шошилиб кирган котиба оқсоқолга ҳовлиққанча деди:

– Ваққос аканинг уйи ёнаяпти, ўт ўчириш машинасини чақириб берарконсиз.

– Мажлис бўлса қочмас, қани, ҳаммамиз ўша ёққа борайлик, – деди оқсоқол.

Биринчи бўлиб Олимжон кўчага отилди. Кўпчилик бўлиб ёнғин бартараф қилинди.

– Шунча йил ёнма-ён яшаб, Ваққос акани билмас эканман, – деди қўшниси Тожиқул. – "Қизи қочган бўлса, энди Шокиржон билан Олимжоннинг қуда бўлиши аниқ. Ана шунда сирим очилиб қолади. Ундан кўра жуфтакни ростлаб қолай" деганди, бу гапига энди тушундим. Кўч-кўронини қачон ортганини билмай ҳам қолибмиз. Аммо, уйига ўт қўйгани ортиқча бўлди...

Бир ғийбатни деб узилган меҳр-оқибат риштaлари янада мустаҳкам боғланди. Қолган орзу-ҳавaслар ҳам энди амалга ошиши аниқ.

Рустам ХУДОЙҚУЛ.

Об-ҳаво

Республика Гидрометеорология марказининг хабар беришича, 29 октябрь куни Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, вақти-вақти билан ёмғир ёғади. Ғарбдан секундига 7-12 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 3-5, кундузи 10-12 даража илиқ бўлади.

Тошкент вилоятида ҳаво ўзгариб туради, вақти-вақти билан ёмғир ёғади. Ғарбдан секундига 7-12 метр тезликда эсаётган шамол айрим жойларда кучайиб, секундига 15-20 метрга етади. Кечаси 0-5, кундузи 10-15 даража илиқ бўлади.

Собир Раҳимов туманидаги Тадбиркорлик субъектларни рўйхатдан ўтказиш инспекциясидан 05-01745 рақами билан рўйхатдан ўтган якка тартибдаги тадбиркор Тоджибаев Фарход Эргашевичга тегишли думалоқ муҳр йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Собир Раҳимов туманидаги Политехника касб-ҳунар коллежи томонидан (олдинги Тошкент геология қидирув техникуми) 2002 йилда Шадиева Нилуфар Мухтарджановна номига берилган № 045868 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Утерянный аттестат УZС № 918008, выданный 1978 г. школой № 10 "Правда" Пискентского района Ташкентской области, на имя Ҳамдиевой Нафии Юнусовны,
СЧИТАТЬ НЕДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМ.

Утерянный план по адресу: Мирабадский район, массив Куйлюк-1, дом 17, кв. 17, выданный на имя Хасилова Шарафиддина Нуриддиновича,
СЧИТАТЬ НЕДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМ.

Утерянный диплом УВ-I № 070284 выданный в 1975 году Национальным университетом Узбекистана им. М. Улугбека (бывший Ташкентского ордена Тр. Красного Знамени Госуниверситета им. В.И. Ленина) на имя Гулметова Курганбая Холметовича,
СЧИТАТЬ НЕДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМ.

Общество с ограниченной ответственностью "IN KONSALTING PLYUS" (ООО "IN KONSALTING PLYUS") зарегистрированное отделом государственной регистрации субъектов предпринимательства хокимията Яккасарайского района г. Ташкента (ИНН 206667480), ликвидируется (решение учредителей № 1 от 15.10.2008 г.).

Претензии принимаются в течение 2-х месяцев с момента публикации объявления по адресу: г. Ташкент, ул. Юсуф Хос Хожиб, 32/5 или по тел.: 215-53-85.

Кулганга нима етсин

Қўшни аёл меҳмонга чиқди. Онаси кичкина ўғлига деди:
– Холангни ўпиб қўй-чи...
– Ўпмайман.
– Нега?
– Дадам уни ўпганда бир тарсаки еганлар.

* * *

– Дадаси, котибангизни ўзгартирибсизми?
– Қойил, хотин, Шерлок Холмсдан ҳам зўрсан. Қани, айтчи, қандай билдинг?
– Кўйлагингизнинг ёқасидан бошқачароқ соч топиб олдим.

* * *

Концерт зали. Хонанда кўзини юмганича чўзиб хониш қиляпти. Сўнг кўзини очиб қараса, томошабинлардан ҳеч ким қолмабди, фақат чекка ўриндиқда бир чол ўтирганмиш. Хонанда қариянинг олдига бориб деди:
– Хайрият отахон, ҳар қалай мени эшитадиганлар ҳам бор экан-ку! Қўшиғим сизга ёқдими?
– Баландроқ гапир ўғлим, қулоғим оғирроқ. Сиз кимсиз деяпсан шекилли, мен шу жойнинг қоровулиман.

* * *

Қиз йигитга расмини кўрсатди. Йигит расмга қараб туриб деди:
– Чиройли, жуда чиройли!
– Ҳеч қачон менга чиройлисан, демагандингиз-ку?
– Йўқ, мен рассом суратингни чиройли ишлабди, демоқчийдим.

Файзулла АБДУЛЛАЕВ.

SSANGYONG АВТОСАЛОН
МЧЖ "ULOR AVTO" расмий вакили SsangYong Motor Company (Жанубий Корея)

Германия технологияси асосида Жанубий Кореяда ишлаб чиқарилган
Маҳсулот сертификатланган
Божхона тўлови тўланган
Гарантия-2 йил (40 000 км)
Тошкент ш., У. Носир к., 12.
Тел.: (+99898)123-10-20, (+99898)124-30-40, (+99871)150-71-20. ф. (+99871)150-71-21

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА
Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Убайдулла АБДУШОҲИДОВ

Телефонлар:
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 236-55-54.
Эълонлар: 236-55-03, 236-53-54.

Манзилимиз:
100000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Тошкент вилояти Матбуот ва ахборот бошқармасида 03-001 рақами билан рўйхатга олинган.

Газета «Тошкент ҳақиқати» таҳририяти компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади. Буюртма Г-940. Адади 5031. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Тоҳир МАҲМУДХЎЖАЕВ.
(Т) белгили материаллар – тижорат материаллари. "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи – 205. Босишга топшириш вақти – 20.00. Босишга топширилди – 20.00.
2 5 6 7 8